

Dit artikel werd in licentie gegeven door Belgapress. Het gebruik ervan is enkel toegestaan door natuurlijke personen voor privégebruik. Voor elk ander gebruik is de voorafgaandelijke toestemming van de uitgever vereist.

Hoe de makers van 'Flow' zonder woorden een nieuwe filmtaal creëren - Nul dialoog, maar heel veel emotie

16-01-2025 De Morgen - 2 - Carlos Aguilar - Pagina 6

U moet deze week niet alleen voor Babygirl naar de bioscoop. Ook de animatiefilm Flow, over een kat met watervrees die moet zien te overleven in een wereld die onder water loopt, is zeer de moeite. Wat er zo bijzonder aan is? Er zitten geen dialogen in.

In de meeslepende animatiefilm Flow drijft er na een overstroming een schip vol vreemde wezens rond - zoals de Ark van Noach, maar dan zonder mensen aan boord. Onder leiding van een zwarte kat trotseert de bende samen de gevaren van de natuur. De dieren communiceren zonder dialoog met elkaar.

Het is al de tweede woordeloze film van de Letse regisseur Gints Zilbalodis, die meent dat animatie expressiever is dan live-action. "Je kunt die expressiviteit gebruiken om dingen over te brengen die normaal gesproken met woorden worden gezegd", aldus Zilbalodis. "We zien hoe de dieren zich gedragen, en dat is onze manier om de personages te begrijpen."

Flow - winnaar van zowel de Golden Globe voor beste animatiefilm als de publieksprijs op het Annecy International Animation Film Festival, 's werelds meest prominente festival voor het medium - is de Letse Oscar-inzending voor Beste internationale film. (Wat een beetje ironisch is voor een prent zonder woorden, terwijl die categorie net films in een andere taal dan het Engels bekroont.)

Omgevingsgeluiden

De afwezigheid van dialoog leent zich voor animatie omdat "we in staat zijn ons ongelooft op te schorten", zegt Zilbalodis. "Het dwingt me ook om ongebruikelijke manieren te bedenken om emoties en ideeën over te brengen. Ik kan de personages niet over zichzelf laten praten. Ik moet de camera, de belichting, de montage en de muziek gebruiken."

Als je naar Flow kijkt, word je je hyperbewust van omgevingsgeluiden, vooral die van wind en water. Zilbalodis ging ervan uit dat zijn Franse geluidsontwerper, Gurwal Coïc-Gallas, zich met plezier van zijn taak zou kwijten. Maar Coïc-Gallas stelt dat hij aanvankelijk bang was voor de verantwoordelijkheid om een geluidslandschap te creëren zonder zich te kunnen verbergen achter dialoog, en soms zelfs achter muziek. "Ik was heel bang dat het publiek in slaap zou kunnen vallen tijdens de film", zegt hij. "We hebben hard gewerkt aan de 'narratieve immersie', aan soundscapes die de emotie van de kat weerspiegelen."

Het aantal animatiefilms zonder dialoog, geproduceerd buiten Amerikaanse studio's om, groeit zienderogen. Ze sieren bovendien steeds vaker de selecties van prestigieuze filmfestivals, zoals dat van Cannes. Zilbalodis, die zijn eigen productie- maatschappij Dream Well Studio begon en samenwerkte met twee andere studio's uit Frankrijk én België, gelooft niet dat Hollywood ooit films als de zijne zal produceren.

De Nederlandse filmmaker Michaël Dudok de Wit, wiens voor een Oscar genomineerde film The Red Turtle (2016) een geanimeerd verhaal is over de relatie tussen mens en natuur, stelt dat er zonder dialoog extra aandacht moet worden besteed aan de lichaamstaal van de personages, om ervoor te zorgen dat hun motieven duidelijk zijn. "De grootste beloning van het dialoogloos maken van The Red Turtle was dat de afwezigheid van gesproken taal hielp om een heel subtiele kwaliteit over te brengen waar ik zo van hou in films: tijdloosheid", aldus Dudok de Wit. "Het is een kwaliteit die ik ook herken in mythologie, bijvoorbeeld. En in muziek."

'Heerlijke uitdaging'

Ook voor de Braziliaanse regisseur Alê Abreu, die met zijn Oscar-genomineerde debuut Boy and the World (2013) een film maakte over het kwaad van het kapitalisme en de verwoesting van het milieu, was het gebrek aan dialoog een "heerlijke uitdaging". Abreu: "Als een belangrijke narratieve motor wordt weggehaald in de constructie van het scenario en de personages, dan kunnen er andere talen tot stand komen. Geen dialoog gebruiken brengt de maker, en vervolgens de kijker, in een andere gemoedstoestand. Het is met de kracht van beeld en geluid dat de emotie van de film rechtstreeks wordt uitgedrukt." Een praktisch voordeel, zegt Abreu, is dat zonder de nood aan nasynchronisatie of zelfs ondertiteling de circulatie van een film over de hele wereld enorm vergemakkelijkt wordt. De film wordt vanzelf universeel toegankelijk.

Dat alle speelfilms en kortfilms van Zilbalodis tot nu toe dialoogvrij waren, komt volgens hem deels doordat hij geen vertrouwen heeft in het schrijven van tekst voor zijn personages. Aanvankelijk was Flow een kortfilm getiteld Aqua, die Zilbalodis maakte toen hij nog op de middelbare school zat en geïnspireerd was door een kat die hij toen had. In die vroege voorloper was de kat alleen en omgeven door water, een premisse met een duidelijk conflict, aangezien katten een hekel aan water hebben. "Uiteindelijk heb ik het uitgangspunt wat herzien, en wilde ik

me meer richten op de relatie van de kat met andere dieren en hoe de angst voor water en de angst voor anderen met elkaar verbonden zijn", aldus Zilbalodis. Omdat hij zich zorgen maakte dat de dialoog alle aandacht naar zich toe zou trekken, probeerde de regisseur te voorkomen een film te maken die gewoon op de achtergrond kan worden opgezet en waarnaar kan worden geluisterd om het verhaal te volgen. Zilbalodis: "Je moet echt opletten om Flow te begrijpen, maar als je het doet, word je beloond. De ervaring is belangrijker dan de plot."

© The New York Times Flow is nu te zien in de bioscoop.

Diensten

Praktische info

Zoeken

